

30. 9. 2009

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela silničního zákona aneb konec výmluv na osobu blízkou

V Poslanecké sněmovně se nyní v 1. čtení nachází novela zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále jen „silniční zákon“), kterou předložili poslanci David Šeich, Eva Dundáčková a Tomáš Úlehla. Tato novela, pokud úspěšně projde legislativním procesem, ukončí výmluvy řidičů – provozovatelů vozidla, na tzv. osobu blízkou.

Provozovatelem vozidla je ve smyslu silničního zákona vlastník vozidla nebo jiná fyzická či právnická osoba zmocněná vlastníkem k provozování vozidla vlastním jménem (dále jen „**provozovatel vozidla**“). Osobou blízkou je pak podle zákonné definice příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel, partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní.

V mnoha případech se stává, že řidič – provozovatel vozidla – najde za stěračem svého vozidla stojícího např. v místě, kde je zákaz stání, oznámení příslušného orgánu o spáchání dopravního přestupku a při jeho následném projednávání (ne vždy pravdivě) tvrdí, že vozidlo v inkriminované chvíli neřídil on, ale osoba jemu blízká. Výsledkem takového řidičova tvrzení pak většinou bývá odložení projednávání přestupku ze strany příslušného orgánu, přičemž po jednom roce od spáchání přestupku už pak není možné přestupek projednat. Takto se lze celkem pohodlně vyhnout své odpovědnosti za spáchaný dopravní přestupek (provozovatel vozidla však nesmí tvrdit, že totožnost osoby, které svěřil své vozidlo a která případně spáchala dopravní přestupek, nezná, jelikož by se tím dopustil jiného přestupku, za který je možné uložit pokutu ve výši od 5.000 do 10.000 Kč, v blokovém řízení pak ve výši 3.000 Kč). Tyto, pro české řidiče svým způsobem „zlaté časy“, již možná brzy skončí.

Novela silničního zákona totiž zavádí ve svém § 125c nový institut, tzv. „obecnou odpovědnost provozovatele vozidla“. Koncepti obecné odpovědnosti provozovatele vozidla je nutné považovat za objektivní odpovědnost provozovatele za jednání nejen své, ale i za jednání jiné osoby, včetně osoby blízké, která prostřednictvím vozidla provozovatele spáchá dopravní přestupek. To znamená, že provozovatel vozidla nebude v mnoha případech obviněným z přestupku z důvodu porušení přestupkového, resp. silničního zákona, ale stane se „pouze“ odpovědným za zaplacení pokuty, která v takovém případě nesmí přesáhnout částku 2000,- Kč. Provozovateli vozidla se ani nezaznamená do registru řidičů žádný bod v rámci systému bodového hodnocení.

S provozovatelem vozidla bude podle této novely možné (nikoli však povinné) příkazem bez dalšího dokazování projednat jako tzv. jiný správní delikt případ porušení pravidel silničního provozu, který by byl jinak dopravním přestupkem, (i) kterým nebylo jinému ublíženo na zdraví ani způsobena škoda na majetku, (ii) který byl zjištěn elektronicky, technickými prostředky nebo v případě, že vozidlo bylo zaparkováno a následně ponecháno opuštěné a (iii) za který lze jinak uložit sankci s horní hranicí 5 000 Kč (např. překročení rychlosti v obci maximálně o 20 km/h, mimo obec maximálně o 30 km/h), aniž by bylo zkoumáno, kdo vozidlo řídil. Pro provozovatele vozidla tak bude víceméně zbytečné vymlouvat se na osobu blízkou, neboť bez dalšího ponese objektivní odpovědnost za zaplacení pokuty v případech, kdy jeho vozidlem dojde k porušení pravidel silničního provozu.

Výše uvedené ovšem nebude platit vždy: pokud provozovatel vozidla ve lhůtě 15 dnů (počítáno zřejmě ode dne oznámení příkazu provozovateli vozidla) prokáže, že buď vozidlo bylo použito proti jeho vůli jinou osobou a použití vozidla nemohl zabránit, nebo vozidlo pronajal jiné osobě nejméně na tři měsíce, nebo vozidlo prodal jiné osobě, která písemně převzala odpovědnost za používání vozidla, řízení podle předchozího odstavce se zastaví a bude se pokračovat v řízení o dopravním přestupku podle obecných předpisů, tedy především podle zákona o přestupcích a subsidiárně též podle správního řádu.

Podle novely bude moci provozovatel vozidla také podat odpor (proti příkazu), o kterém se bude rozhodovat podle obecně platných předpisů, tedy předpisů správního práva. V uvedeném ohledu není dikce novely zcela jasná, neboť zde není stanovena lhůta pro podání odporu ani výslovně to, zda se příkaz podáním odporu ruší. Důvodová zpráva k novele odpověď na tuto otázku také nedává. Vzhledem k tomu, že správní orgán postupuje subsidiárně podle správního řádu, můžeme dospět k závěru, že odpor proti příkazu bude nutné podat zřejmě ve lhůtě 8 dnů ode dne oznámení příkazu, příkaz se jím zruší a dále se bude postupovat podle předpisů platných pro správní řízení. Správní orgán, který bude nadále rozhodovat o správním deliktu, nebude vázán právní kvalifikací, ani druhem a výměrou sankce obsaženými v příkazu. Bohužel v kontextu navrhované právní úpravy není zcela jasné, jaký charakter bude následující řízení mít, důvodová zpráva k novele se totiž omezuje na tvrzení, že „řízení bude pokračovat standardním způsobem“. Čistě hypoteticky si lze představit především dvě následující varianty:

1. Řízení pokračuje standardním způsobem, tedy podle zákona o přestupcích a subsidiárně podle správního řádu. Provozovatel vozidla poté, co podá odpor, je vyzván k podání vysvětlení ve věci spáchaného dopravního přestupku a „vymluví se“ na osobu blízkou, neboť mu to zákon o přestupcích ve svém § 60 umožňuje. Při akceptaci tohoto závěru by ale novela v podstatě ztratila smysl, protože jediné, co by provozovateli vozidla stálo v cestě „použití osoby blízké“, by bylo podání odporu; nebo
2. Řízení sice pokračuje standardním způsobem, ale provozovatel vozidla bude muset prokázat, že vozidlo skutečně neřídil on (v mnoha situacích i tím, že příslušnému správnímu orgánu sdělí, kdo vozidlo řídil, i když se bude jednat o osobu blízkou). V případě, že se to provozovateli vozidla podaří, řízení proti němu bude pravděpodobně zastaveno a proti skutečnému řidiči a pachateli přestupku v jedné osobě bude zahájeno nové řízení o dopravním přestupku. Úskalím této varianty je, že ve vztahu k provozovateli vozidla tu fakticky platí určitá presumpce viny, tedy provozovatel vozidla je vinen ze spáchaní přestupku, dokud neprokáže svou nevinu. To je nicméně koncepce naprosto ústavně nekonformní, takže ji podle našeho názoru nebude možné uplatnit.

Obě výše uvedené varianty jsou ovšem pouhými spekulacemi, které se mohou více či méně lišit od skutečného záměru zákonodárců – předkladatelů novely. Pokud novela úspěšně projde legislativním procesem, snad se dočkáme uspokojivé odpovědi na otázku, jaký charakter bude mít řízení po podání odporu.

V souvislosti s novelou má dojít také k několika dalším významným změnám, které se dotknou řidičů. Jejich přehled uvádíme níže:

1. telefonování za jízdy (dnes 3 body) a porušení ustanovení zákona o osvětlení (dnes 1 bod) vozidla nebude sankcionováno záznamem bodů do registru řidičů v rámci systému bodového hodnocení;
2. povinná výbava vozidla nebude stanovena vyhláškou jako dosud, ale silničním zákonem;
3. pokud byl řidiči uložen trest či sankce v podobě zákazu řízení motorových vozidel a tento zákaz trval déle než 1 rok (12 měsíců), podléhá řidič po vykonání takového trestu či sankce novému bodovému hodnocení;

4. možnost státní správy v přesně vymezených případech zvýšit rychlostní limit na nově vybudovaných úsecích dálnic a silnic, kde jsou moderní bezpečnostní prvky, až o 30 km/h, a to mimo obec.

Novela silničního zákona přináší několik významných změn, které se v případě jejich schválení, promítnou do života drtivé většiny řidičů na českých silnicích. Nepochybně je nutné těmto změnám věnovat zvýšenou pozornost a dostatečným způsobem se s nimi seznámit, neznalost zákona totiž nikoho při jeho jednání neomlouvá.

Mgr. Aleš Kubo,
advokátní koncipient

JUDr. Michaela Šerá,
advokát

HÁJEK ZRZAVECKÝ

[HÁJEK ZRZAVECKÝ advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Revoluční 3
110 00 Praha 1

tel.: +420 227 629 700

fax: +420 221 803 384

e-mail: info@hajekzrzavecky.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Určení nadřízeného orgánu magistrátu vykonávajícího dozor nad usneseními, rozhodnutími nebo jinými opatřeními učiněnými městskými obvody nebo městskými částmi v samostatné působnosti](#)
- [NSS sjednotil judikaturu ve věci odvodu za porušení dotačních pravidel](#)
- [Obnovení způsobilosti účastníka zadávacího řízení na veřejnou zakázku v rozhodovací praxi správních a soudních orgánů](#)
- [Otázka uveřejňování skutečně uhrazené ceny ve vztahu k zákonu o registru smluv a zákonu o zadávání veřejných zakázek](#)
- [K právu jiných osob nahlížet do spisů ve smyslu § 65 odst. 1 in fine trestního řádu](#)
- [Rozhodování o regresním nároku ručitele v rozhodčím řízení](#)
- [Nařízení \(EU\) č. 2018/389 - nová pravidla pro poskytovatele platebních služeb](#)
- [Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky je veřejnou institucí](#)
- [Jistota v zadávacím řízení ve formě bankovní záruky a možnost její autorizované konverze](#)
- [Malý dopravní význam aneb které komunikace \(chodníky\) nepodléhají povinné zimní údržbě?](#)
- [K postupu orgánů během řízení dle § 31a odst. 3 ZOŠ](#)